

Narsap katersugaasivia Narsaq museum

Ukiumoortumik nalunaarut 2002

AALLARNIUT 2002

Ukioq 2002 Narsap katersugaasivianut pisarnertut ileqqutoqqanik nutaalianillu nalaatsiviusimavoq. Sammineqartartut amerlasoorpassuit ukiup ingerlanerani pilersaarutitut aalajangersimasumik inissisimalersimapput illoqarfimmi suliffeqarfiit kiisalu avataani suleqatigut suleqatigalugit aaqqissorneqartartut. Eqimattakkaat immikkut sammisallit katersugaasivimmut qaaqquarsimavagut aaqquissuussinerni assigiinngitsuni peqataatittarlugit: poorskikkut nalaani manninnik qalipaaneq, sukkuaraliorneq, lakridsilioorneq vingummilioorneq, naneruusiorneq, saqqummersittakkanik takutitsinerit, juullerpalaartitsisarnerit. Suut tamarmik qitiusumiit aallaaveqartinneqartarput: ”qanga” taamaaliortarput – ullumikkut imaaliortarpugut.

Narsap avataani pingaartumik sammisassaqtitsinerni akunnermiliuttarpugut pingaarnerrullugit sammineqartarlutik Kalaallit Nunaannit nalinginnaanngitsumik takussutissiat. Tamanna pisarpoq saqqummersitsisarinnikkut, oqalugiartitsisarinnikkut, allagaqartarnikkut kiisalu allanut ikiuuttarnikkut – pingaartumik katersugaasivinnut – sammisanik aalajangersimasunik sammisassaqtitserusuttunut. Pilersaarut ”Kalaallit Nunaanni naatsiiviit” tamakkununga ilaavoq. Sammisarpoq tupaallannartuuvoq ussagarnartuullunilu – sunniutaalu angeqaaq. 2002-mi Finn Larsenip assilisaanik saqqummersitsarsuaq alla naammassineqarpoq. Saqqummersitaq siullermeertumik Nunatta Katersugaasiviani Allagaateqarfianilu oktoberimi saqqummersitaqarpoq, tamatumalu kingorna sinerissami katersugaasivinni **naarisaatinneqassaaq** 2004 tikillugu. Dir. Emil Rosingimut aamma nalunaarsuisartumut Band Christensenimut saqqummersitseqqaarnermi suleqatigiilluarsimanermut qujangaarpugut.

Ileqqutoqqalli puigorneqarsimanngillat. Taamaalilluta kalaallit allapalaagaannik saqqummersittakkiannguaq Mexicomi Youcatanip qeqertaasaani katersugaasivimmi saqqummersipparput. Mayat allapalaagaannik saqqummersitanut 2000-02-mi sinerissami katersugaasivinni saqqummersitanut taarsiullugu ”qujassutitut” saqqummersitaavoq.

Pisimasut allat nutaajupput, ileqquliussanngortussaagunarlutillu. Uani immikkut taaneqassaaq ”Aasaq 2002” pitsaaliuinnermik siunnersorti Bolethe Stenskov aamma isumaginninnermik siunnersortit pisortaata Kiiki P. Isaksen suleqatigalugu aaqquissugaasoq. Pingaarnertut siunertaavoq Narsami meeqqat aasarsiorluarnermik misigisaqarnissaanik periarfissinneqarnissaat – allanik periarfissaqarpallaanngitsut. Tamanna pisarpoq katersugaasiveqarfiup eqqaani, taamaalillunilu meeqqat katersugaasiviup sammisaanik pitsaasumik meeqqanut misigisaqartitseqataasannguatsiaqaluni. Uppernarsarneqarsinnaasumimmi arlaanni katersugaasiviliaqqikkusuttarput.

Ukiup ingerlanerani imaannaanngitsumik nutaarsiassaqarpoq. Pingaarnerrpaat ilagaat EU-p Northern Periphery Project-ip (avannaani avinngarusimasunut pilersaarut) puljaanut 2003-06 ilanngukkatta Narsaq Tourist Office peqatigalugu kalaalersatuaalluta. Qallunaatsiaat naasorisasaasqarfisimasaata nutarterneqarnissaa taamaalilluni aningaasassaqtinneqalerpoq iluti-

galugulu katersugaasivimmi qallunaatsiaat oqaluttuarisaanerat pitsanngoriartinneqassaluni. Kinguliani annertunerusumik uterfigissavarput.

Kiisalu aamma internettimut ilanngussimavugut – quppertakkt assigniingitsut marlorsuit. Nalinginnaasumik Kalaallit Nunaanni katersugaasiviit: www.museum.gl/narsaq kiisalu naat-siiveqarnermut pilersaarut pillugu paasissutissiissut: www.garden.gl.

Tassunga atatillugu qutsavigingaasavagut internittikkut quppersagaliortartut Peter W Christensen/Qualcon aamma Monica Brune/Allu paasissutissiissutikka qasusuingaarlutik suliarisimammatigit naleqqussarsimallugillu.

TUNNGAVIGISAQ SIUNERTARLU

Narsap Katersugaasivia kommunip katersugaasiviutigaa katersugaasiveqarneq toqqor-siveqarnerlu pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 30. oktober 1998-imeersoq naapertorlugu akuerisaasoq.

KATERSUGAASIVIUP ADRESSII OQARASUAATAASALU NORMUI

Katersugaatinik saqqummersitsivik "A-34",

Louisesvej B-49

3921 Narsaq

tlf. 66 16 66

Eqqumiitsulianik saqqummersitsivik/"Fr. Høegh-p Naqiterivianik" saqqummersitsivik/"Niivertarfitoqaa"

Louisesvej B-61

3921 Narsaq

tlf. 66 16 16

"Henrik aamma Malene Lund-ip Illuat"

Mathildevej B-430

3921 Narsaq

Allaffik, Atuarfitoqaa

Kirkevej B-84

Box 39

3921 Narsaq

tlf. 66 16 59

Mobiltelefon 57 23 06

Katersugaasivimmuttaaq ilaapput *"Orsivik" (B-57)* ujaqqanik saqqummersitsivittalik,, niivertorutsip illorisimasaa *"Kistanngivasiip illua" (B-59)* *"ineqarfik 1950"* saqqummersitsivittalik,, nersutit inaat (B-58), *illu ujaqqanik issumillu qarmagaq (B-1315)* taakku tamarmik Louisesvejimiipput.

AMMASARFIIT

“A-34” il.il.

Aasaanerani: Junimiit septemberimut ullut tamaasa nal. 13.00-16.00.

Illu issumik ujaqqanillu qarmagaq, ujaqqanik aatsitassanillu katersugaatit, “niivertarfitoqaq”, “1950-kkunni illu” aamma “Fr. Høegh-p naqiterivia” “A-34”-mi nakkutilliisumit takuniartinneqarsinnaapput.

Aasaanerani ammasarfiisa avataani immikkut ammatinnissaa qinnutigineqarsinnaavoq.

Taakku saniatigut “A-34” ataasiakkaanik immikkut saqqummersitsiviullunilu sammisassaqaartitsiviusarpoq.

“Henrik aamma Malene Lundip Illuat”

Aasaanerani: Junimiit augustusimut ullut tamaasa nal. 14:00-16:00.

Saaffiginnittoqartillugu immikkut ittumik ammatinneqartarpoq.

Sulisut 1999

Rie Oldenburg, *katersugaasiviup pisortaa*

Preben Lind Jensen, *Kulturimut sunngiffimmullu pisortaq* (augustusimiit 1999).

Katersugaasiviup siulersuisui:

Siulittaasoq Thora Godtfredsen, (Narsap katersugaasiviata peqatigiiffianiit toqqagaq) Nikolaj Hosiassen (kommunalbestyrelsip toqqagaa), Theo Kruse (NPS-p toqqagaa), Jonathan Sebulonsen (Narsap Katersugaasiviata peqatigiiffianiit toqqagaq).

Ikiortit nakkutilliisullu:

Kirsten Larsen Egede, Magga Karlsen, Kirsten Lang, Yvonne Lindberg

Paarsisut:

Else Johansen, Sara Knudsen, Maren Larsen, Helga Motzfeldt, Marianne Valentin Poulsen.

Pilersaarusoqataasartut:

Cand.ma. Kirsten Jexlev. Atorfeqartitaanera Namminersornerullutik Oqartussat Ilisimatusarnikkut aningaasaliissutaanit aningaasalersorneqarpoq.

AQUTSISOQARFIK IL.IL.

Katersugaasiviup pisortaa atuarfiup pisortaa kiisalu kulturimut sunngiffimmullu immikkoortoqarfiup pisortaa aamma katersugaasivimmi siulersuisut siulittaasuat suleqatigalugit ulluinnarni katersugaasivimmik aqutsisuuvoq.

Tunnngaviusumik apeqqutit suliasalluunniit annertuut katersugaasiviup siulersuisuinut saqqummiunneqartarput, taamaalillutik katersugaasiviup ingerlanneqarnera malinnaaffiguarpaat.

KU-mi *allaffeqarfimmi* katersugaasivimmut sullissisut makuupput:

Rakel Lyberth: overass.: Naatsorsuuserineq nalinginnaasumillu allaffissorneq allagaatilerinerlu.

Allat: Jens Karlsen, Narsap Kommunia, nutserisoq.

Narsap Kommuniani silami sulisut formandalugu Frederik Jensen: Assartuineq, nutserineq, aputaajaaneq il.il.

ISS katersugaasiviullu sulisui eqqiaasarput.

ATAATSIMIITITAT

Katersugaasiviup pisortaa “Narsami Turismeråd”-imi “Kultureqarneq Sammisassaqartitsinerlu”-mi katersugaasivimmit aallartitaavoq, 2002-mi qaammatikkaartumik nalinginnaasumik ataatsimiittarput ataasiakkaanilu immikkut ittumik ataatsimiittarlu.

Katersugaasiviup ningiua Narsaq Kulturugeqartarnermi isumassarsioqataasuvoq.

Katersugaasivik “NUKAKA”-mut ilaasortaavoq, sinerissami katersugaasiviit kattuffiat.

Naja Illeris-p kalaallit Nunaanni kultureqarnermik katersugaasiveqarnermut suliaqarnerani katersugaasiviup ningiua ilaasortaavoq, taannalu Kalaallit Nunaanni Ilisimatuutut misissuinnermut kommissionimit pilersinneqarsimavoq.

Narsap Katersugaasivia EU-p Northern Periphery Projectimi suleqataavoq.

”NARSAP KATERSUGAASIVIANUT PEQATIGIFFIK”

Siulersuisut: Jakob Edvardtsen, Thora Godtfredsen, Jonathan Sebulonsen (aningaaserisoq) aamma Adam Karlsen.

Kukkunersiuisoq: Jonas Christiansen.

Siulersuisut 2002-mi ataatsimeersuarsimangillat.

KATERSINEQ, MISISSUINERIT ILISIMATUSARNERLU.

Pissarsiat

2002-mi pissarsiarineqarsimapput:

Meeqqat kamii illugiit marluk katersugaasiviup katersaataanut.

Uliguaq savat meqquinik nunatsinneersunik sanaaq. Louise Skourup Pedersenip ikaartiterlugulu mersugaa.

Mathilde Lyngep kalaallisuunut allapalaagaa.

”Arnat Peqatigiit” puugutaasaliortitaat peqatigiiffiup nalliuttorsiornerani.

Ukioq 2002-mi inuusuttut inaata pequsornera. Toqqartorneqarput Narsami 9. aamma ilinniartitsisoq Edith Krogh suleqatigalugit.

2002-mi tunissutigineqarsimasut:

Arnat iluatigut atisaat: Trico Chameuse – ilupaqutit, uinequt aappalungajattoq bomuld, ikiaqutillu nyloniusut marluk.

Niels Peter aamma Kirsten tunissutaat.

Kavaajaq savap meqquanik sanaaq satinimik iluloqutilik, 1950-sikkut naalernerani atorneqarsimasoq. Magga Karlsenip tunissutaa.

Niaqorornaveeqqut allagartalik ”Byggetjenesten NarssaK”. INI-miit tunissut, Narsaq.

Kammit alersitaqanngitsut ca 1950/51 Utilie Lützen mersugai. Karoline Lützenip tunissutai.

Nioqqutissat pisoqalaat assigiinngitsut. Werner Hansenip tunissutai, Teknisk Skole Aalborg.

Agiut qisummik nammineq sanaamik ipulik. Henning Langip tunissutaa.

Atukkiussat

Ukkusissamit sanaap aseqqukua, tigummivik papittut ilusiligaq Igalikumiit mus.insp. Knud J. Kroghip 1994-mi angerlaanikuuvai. Narsap Katersugaasivianut utertinnissat suli utaqqineqartuarput.

Tasiilap Katersugaasivianut kiinarpakkt Ittoqoortuuminngaaneersoq atukkiunneqarnikuvoq.

Qorlortup Itinnerani ukiuni kingullerni nassaat Købehavnimi misissorneqarput, tamatumalu kingorna Narsap Katersugaasivianut utertinneqartussaassallutik. Issiavik immikkoortinneqarsimavoq ipai malillugit aalajangerniarlugu, mus.insp. Georg Nyegaardip sularaa, Qaqortup Katersugaasivia.

Katersat allat

Nunatta Katersugaasivianut Allagaateqarfianullu kiisalu Københavnimi Rigsarkivet attaveqarfigineqallattaasarput paasissutissanik il.il. pissarsiviginiarlugit.

Nunatta allagaateqarfiani sulisut paasissutissanik pissarsiniarnermi apeqqutinillu assigiinngitsorpasuarnik akissuteqarniarlutik ikiuukkumatoorujussuupput.

Amerlasoorpassuarnut qujanaq, pingaartumilli Niels Frandsen.

Kiisalu Nunatta Atuagaateqarfiani, Nuuk, aamma Frank Vrå Narsami bibliotek, atuakkanik allaaserisanillu annertuumik sukkasuumillu ikiuuttarput.

Dansk Polarcenterimi assinik katersuisoq Grete Dalum-Tilds aamma nalunaarsuisartoq Jakob Mendonos assigiinngitsutigut katersugaasivik ikiortarpaat kalaallit naatsiiviinik misissuinermit uppernarsaanermullu atugassanik katersinermi.

Misissuinerit

Kalaallit naatsiiviinut tunngasunik paasissutissat atersorneqartuarput (ilimagineqarpoq atuagaq saqqummersinnaassasoq 2003/04); kiisalu Narsap Kommunia pillugu paasissutissat katersorneqarput atuakkamut ”Nunaga, Narsaq” atugassat (naatsorsuutigineqarpoq saqqummissasoq ukiumi 2005-mi).

Ilisimatusarneq

2002-mi ilisimatusarnermik pilersaarut: ”Kalaallit Nunaanni naatsiiveqarneq” aallartinneqarpoq etnolog silamiullu oqaluttuarisaanerannik ilisimatoq Kirsten Jexlev suleqatigalugu. Siunertarineqarpoq naatsiivilerinerup siammarsimanerata aalajangerniarneqarnissaa, naatsiiviit qanoq ittuussusii siammarsimanerilu, inuiaqatigiinni

nunamilu, naatsiiviit isikkui – kusassaatitut iluaqutitulluunniit. Kiisalu paasiniarneqarluni naatsiiviit atuisuisalu ”inuunerisa kaaviiarnerat”. Kujataani paasissutissat katersaareersut aallaavigalugit Kirsten Jexlev Københavnimi Rigsarkivimi, Universitetsbibliotek, kiisalu Arktisk Instituttip assinik toqqorsiviani, toqqorsivimmi misissuivoq. Pilersaarut Namminersornerullutik Oqartussanit ilisimatusarnermut aningaasaliissutaanit taperneqarpoq.

ANGALANERIT

Sulinermut atasumik angalanerit 2002:

25. januar-3.februar:

Egns museet Egtved Kommunemi paasissutissiisarnermik pilersaarummi ”Kalaallit Nunaat qajaqanngitsoq”.

6. august:

Sillisit – SILA-p itsarnitsanut tunngasunik assaanera Jette Arneborg pisortaralugu.

18.-19. august:

NPP-mi ataatsimiinneq – Fotoviken, Sverige.

20.-22. august:

Ataatsimeeqatigiinneq Vesthimmerlands Museum Års aamma Nordjyllands Kunstmuseum siunissami suleqatigiinnissaq pillugu.

18. okt. Igaliku:

Nunaqarfimmi aqutsisut siulittaasuannik Mouritz Karlsenimik ataatsimeeqateqarneq. Illukut kusassarneqarnissaanik pilersaarusiorneq aningaasaateqarfinnut qinnuteqarnissaq eqqarsaatigalugu.

KATERSAT, ALLAGAATIT BIBLIOTEKILU

Siornatuulli nalunaarsuisoqarpoq.

Katersugaasiviup pisartagarai AG, ”Neriusaaq”, ”Grønland”, ”Nyere Tid. Etnologisk Nyhedsbrev”, ”Varv”, ”DTM/Dansk Tidsskrift for Museumsformidling”, Danske Museer”, ”Bygning – By og land”, kiisalu nassitsittarluni ”Polarfronten”, ”Museerne Imellem” aamma ”DMU-Nyt – Danmarks miljøundersøgelser”. Kiisalu atuarneqarsinnaasarpuk ”Skalk” tusaatillu assigiinngitsut.

Ukiut ingerlanerini katersugaasivik akeqanngitsumik atuakkanik assigiinngitsunik nassitsittarpoq aamma atuagassiaq ”Grønland” Nunatta Atuagaateqarfianiit.

2002-mi aamma tunissutisivugut ”Nyt fra Nationalmuseet” – ukiuni 1934-90-meersut (ukiut ilamerngi amigaatit) Nunatta Atuagaateqarfianiit.

ALLANNGUTSAALIINEQ

Aanaveersaaneq

Qorlortup Itinnerani nassaat aanaveersartinniarlugit mus.insp. Georg Nyegaardimut nassiunneqarsimapput. Matumap allannerani ilisimaneqanngilaq tamatuma qaqugu naammassineqarnissaa.

Allanngutsaaliuineq

1995-mi katersugaasiviup illut Kangerluatsiaap qinnguaniittut eqqissimatinniarlugit suliakkiisimavoq, ilanngullugit katersugaasiviup illutai. Suliarinnineq sulii ingerlasimassagunarpoq.

Illukulerineq

2002-mi aningaasassaaleqineq patsisigalugu Narsap katersugaasivia illukunik pitsanngorsaangilaq.

SULLISSINERIT

Ataavartumik saqqummersitat aamma takuniaasartut amerlassusii

Narsap katersugaasiviata saqqummersitaanik 2002-mi takuniaasimapput: 5.639. Tamanna ukiut siuliinut sanilliullugu ikileriarneruvoq, taamaakkaluarterli appariaateqarnissamik ernumassuteqarnermit pitsaaneruvoq takornariakinnera pissutigalugu.

Aaqqissuussisarnitsinni ikinnerpaamik peqataasartut ilimagineqarput 2500-uunissaat. Aamma ilanngunneqassapput ataatsimoorussamik annertuumik aqqissuussisarni peqataasarnitsinni ussagartartut.

Ataani allasimapput illunut saqqummersitsivinnut ataasiakkaanut kiisalu aaqqissuussat suut takuniarneqartarnerisa takuniaasartut agguataarsimanagerat. Illuni saqqummersitsiviusuni takuniaasartut amerlassusii – A-34-mi aamma Henrik Lundip illuanik takuniaasartut atsiortarnerat tunngaviusoq – taaneqartumiit amerlanerussangatinneqarput.

Aasaanerani A-34-mi takuniaasitsisartuq katersugaasiviup eqqaani saqqummersitanik takuniaasitsisarpoq.

Ukiuunerani qaammammi sapaammi kingullermi A-34, kalaallit illutoqaat, Niuertarfitoqaq, eqqumiitsulianik saqqummersitsivik aamma Farersuup Naqiterivia ammasarput.

Atuakkanik atorniartarfimmi immikkut saqqummersitsisarni takuniaasartut amerlassusileruminaapput, bibliotekarilli Frank Vrå naatsorsuutigisai tutsuviginartut tunngaviupput.

A-34

Narsap oqaluttuarisaanerani saqqummersitsiviliortoqarsimavoq amerlasuunik assitoqartalik; qallunaatsiaanut tunngasunik saqqummersitsiviliortoqarsimavoq kiisalu qaannanik saqqummersitsivik nutarterneqarsimalluni.

Allagartat tamakkerlugit allaqqinneqarsimapput, immikkoortinneqarsimallutillu naatsukullannik allagartanik kiisalu nassuiaatinik ilallugit, kiisalu pigisat

allagartalersorneqarsimallutik. Allagartat kalaallisut, danskisut tuluttullu allanneqarsimapput. Aammattaaq teqeqqoq kalaallit pinnguaatitoqaannik pinnguaatinillu nutaaliaanerusunik pisatsersugaq katersugaasivimmiippoq, kiisalu inersimasutut portutigisumi videoqarpoq, assiisiveqarpoq kiisalu atuagaqarluni immikkut toqqartukkanik. Aammattaaq tassani assitoqqat kommunimeersut nikerartumik saqqummersinneqartarput.

Saqqummersitat aasaanerani ammanerup nalaani juni-september inunnit 1335-nit takuniarneqarsimapput – ukiuunerani immikkut ammasarnerni aaqqissuussisarnernilu inuit 617-t takuniaasarsimapput.

Katersugaasiviup pisiniarfiani ilaatigut eqqumiitsuliat kusanartuliallu akiginiarneqartarput, aamma atuakkat, allagartarsuit postkortit. Pisiniarfik nutaamik inissitsiterneqarsimavoq nioqqutissallu takuneqarluarsinnaanerulersimallutik. Takornariaqanngippallaarsimanera pissutigalugu akiginiaaneq appariarsimavoq isernermilu akiliutit appariartorsimallutik.

Kalaallit illuat

2002-mi illu iserfigineqarsimavoq inunnit 521, taakkunannga aasaanerani 495.
Eqqumiitsulianik saqqummersitsivik aamma "Farersuup Naqiterivia"

Takuniaasimapput 215, taakkunannga aasaanerani 152.

Ujaqqanik katersugaatit/Orsivik

Saqqummersitat ujaqqanik katersuisartuunerusunut sammivoq: Ujaqqat saqqummersitat suuneri suminggaaneersuunerilu allagartalersugaapput aamma paasissutissat assigiinngitsut (akeqanngitsut) saqqummitinneqarput.

Katersugaatit pingaartumik ujaqqanik soqutigisalinnit kiisalu immikkut soqutigisalinniit atorineqartarput, nammineq nassaat suussusiinik paasiniaavigalugu.

Aasaanerani takuniaasitsinerni ammatinneqartarpoq. Takusaasimasut 200 missaaniinnissaat ilimagineqarpoq.

"Niuertarfitoqaq"

"A-34"-mut takornarissat tamangajammik isertarpaat, aasaanerani ammanerup nalaani aamma immikkut ittumik ammatinneqarnerani, atuartuunerusarput.

Saqqummersitanut atasumik "nioqqutissanik qanganitsanik" akiginiaasarfeqarpoq: Kumiutit assammik sanaat, qaqorsaatit sukkullu manngertut qilertakkaat. Immikkut ittumik sammisas-saqartitsisarnerni atuartullu takuniaanerini (akeqanngitsumik) sukkunik manngertunik ag-guaavigineqartarput.

Isertartut kalaallit illuannik isertunut amerlatiginissaat ilimagineqarpoq 500 miss..

"1950-kkunni illu"

Aasaanerani takuniaasitsisoqartillugu ammasarpoq. Isertartut 400 missaaniissangatinneqarput.

”Henrik aamma Malene Lundip illuat”

2002-mi takuniaasimapput inuit 321-t.

2002-mi immikkut ittumik saqqummersitsinerit

- Januar ”Nutaanngoriartornerup nalaani – ved begyndelsen af den nye tid”. Kujataaniit 1943-54 Over Harderip assilisai. Qaqortup Katersugaasiviata saqqummersittakkialiaa. Atuakkanik atorniartarfimmi takutinneqarput. 350 missaaniittut takuniaasimassangatinneqarput.
- April ”Qalipaasorsuaq – den store maler”. Aage Gitz Johansen-ip qalipagai. Atuakkanik atorniartarfimmi saqqummersitsisoqarpoq Jeppe Gitz-Johansenip aqqissugaanik. Takuniaasimassangatinneqarput 150-t.
- Maj Nunatsinni sullerngit. Saqqummersitaq Jens Böcher, Zoologisk Museum, Qaqortumi Katersugaasivik suleqatigalugu. Atuakkanik atorniartarfimmi takutinneqarput. 400-t missingi takuniaasimassangatinneqarput.
- Maj Kalaallit naatsiivii – den grønlandske have. Finn Larsenip assilisai. Atuakkanik atorniartarfimmi takutinneqarput. 300-t missaaniittut takuniaasimassangatinneqarput.
- August: V.C. Frederiksenip assiutai saqqummersinneqarput: Sisimiuniit, Maniitsumiit il.il. assit 1906-1922-meersut. Sisimiut Katersugaasiviata saqqummersitai. Atuakkanik atorniartarfimmi saqqummersinneqarput. Isertut 200-t missaaniipput.
- 7.-13. oktober: Narsap oqaluffiata ukiunik 75-nngortorsiornera. Nalliuttorsiualaarnermi oqaluffik pillugu allaaserisanik assinillu illoqarfimmiunit attartukkanik kiisalu katersugaasiviup nammineq pigisaanik saqqummersitsineq. Takuniaasut 130-t.

Aqqissuussinerit 2002:

- 13/2 Naatsiivimmeerusaarneq. Atuakkanik atorniartarfimmi. Pilersaarummi kalaallit naatsiiviinit suliat ilaannik saqqummersitsineq assiliisumit Finn Larsenimit. Assit, atuakkat, meeqqanut inersimasunullu nalorsitsaarineq. Naatitanik sassaalliineq. Naatsiivimmi nipilersorneq erinarsoqatigeeqattaarnerlu Jens Møller aamma Frederik Lange nipilersortalugit. Takuniaasut 150 missingi.
- 19/2 Ukiuunerani atuangiffeqarnermi aqqissuussineq. A-34-mi qanga mersoriaasitoqaq malillugu meeqqanut sammisassaqaqtitsineq. Peqataapput 70 missaaniittut.
- 8/4 Oqalugiarneq assilissanik seqersittakkanik assitalerlugu qalipaasoq Aage Gitz-Johansen pillugu Jeppe Gitz-Johansen aqqisuisoralugu. Atuakkanik atorniartarfimmi. Peqataapput inuit 8-t.

22.28.7.:

- 2002-mi aasaq: Aasaanerani atuangiffeqanermi Orsiviup eqqaani meeqqanut sammisasaqartitsineq. Aasami pinnguaatit, uumasuutillit katerisimaarnerat, meeqqat Mukumeersut eqaarsaarnermik takutitsipput, qaqorsaasioorneq, siaasaarineq qiluatanillu nerrinneq. Nipilersortut aliikkusersuipput. Ullut tamaasa ussat-tarput 200-400 missigisaat.
- 28.28/7 Orsiviup eqqaani niuffanneq, Narsaq Tourist Office suleqatigalugu aqqis-suussineq. Amerlasoorsuit takkuttarput, immaqa 2-300 ullut tamaasa.
- 7.-13/10 Meeqqat ukiaanerani atuangiffeqarneranni titartaanermik unammisitsineq Narsap oqaluffiata ukiunik 75-nngortorsiornera iluatsillugu. Ajugaasut biskop Sofie Petersenimit aamma ilagiit sinniisaasa siulittaasuanniit Jonas Christiansenimit toqqarneqarput. Akissarsiassat suliarineqarsimapput ilaatigullu aningaasalerneqarsimallutik marriortumit Kristine Markussenimit.
- 7.-8/12 Juullilernerani katersugaasivik ammatinneqarpoq. Ukiup ingerlanerani tunissutit pissarsiarineqarsimasullu saqqummersinneqarput. Kalaallit illuanni qangaanerusoq orpiliaaasartut assigalugit orpik, pinnerarneqarpoq Narsami atuartunit 3.a-meersunit.
- 14/12 Timersortarfimmi juullimut niuffatsitsineq Narsaq Tourist Office aqqis-suisoralugu. Katersugaasiviup tuniniarpai atuakkat kiisalu meeqqat juuller-paluttumik unammisinneqarneranni, assigiinngitsunillu unammiualartin-neqarneranni aqqisuisuulluni. Akissarsiassat Pisiffimmiit, Brugsenimiit, 2000-imumiit aamma Sparimiit tunissutaapput. Pinnguartsitsut: Magga Karlsen aamma Marianne Valentin Poulsen. Iluatsilluartumik aqqis-suusinerujussuaq.

Suliniutit allat

Immikkut ittumik ammasarnerni immikkullu ittumik aqqissuussinerni tikeraat ataasiakkaat eqimattakkaaluunniit isiginnaartinneqartarput. Taakku katersugaatini pisarput, aammali illo-qarfimmi angalaartitsinermik ilaneqartarput qallunaatsiaat naasorissaasoqarfigisimasaanni Ø17a/MF 518 (fabrikkip eqqaani) aamma Ø18/FM 520 Narsap Iluani. Taakkunani Kirsten Larsen Egede ikiuukkajuttarpoq, pingaartumik Henrik Lundip illuani, aammalu saqqummer-sitsiviit ilaasa arlaanni.

Kommunip avataani Narsap Katersugaasivia aqqissuussani makkunani peqataasarpoq atuk-kiussaqtarluniluunniit:

Januar-marts: ”Kalaallit Nunaat qajaqanngitsoq” Egnsmuseet Egtved Kommunian aamma Engelsholm Højskole. Nunatta oqaluttuarisaanera nutaanerusoq oqaluttuarineqarpoq saqqummersitsineq aqutigalugu kiisalu meeqqanut inersimasunullu sammisasaqartitsisoqarluni: Finn Larsenip assinik Narsamiit 1992-meersunik saqqummersitaa aamma Johan Markussenip qalipagai kiisalu inuusuttut inaat ukioq 2002.

Maj: Narsap Katersugaasiviata qallunaatsiaat atsikkiaanik assilillugit sanaanik suliarineqartunit Magga Karlsen Købehavnimi Kalaallit Illuutaannut atukkiunneqarput.

Junimiit: Aalborg Zoo-mi illup iluani tunngasunik saqqummersitsineq, illuaraq 1950-kkunneersutut pequersugaq. Inissitsiterineq katersugaatinillu atukkiineq.

September: Narsap katersugaasivia Gladsaxemi illoqarfiit ikinngutigiiit aqqissuussivigineqarnerani peqataavoq illoqarfiup oqaluttuarisaanerani assinik saqqummersitsilluni "Narsaq 1950-Narsaq 2000" assiliisut civ.ing. Poul Lyager aamma assiliisoq Finn Larsen. Saqqummersitat Danmarkimi Kalaallit illuini angalaartinneqarput.

September/
November: Saqqummersitat "Tamaviaartumik – passion" Kalaallit naatsiiviat. Finn Larsenip assinik saqqummersitaa Narsap katersugaasivia suleqatigalugu siullermeertumik saqqummersinneqarpoq Nunatta katersugaasiviani 28. oktober tamatumalu kingorna sinerissami katersugaasivinnut angalaartinneqarluni. "Siullermeertumik" saqqummersitsisoqarpoq Ataqinartorsuarmut Dronning Margrethemut Underværkerimi Randersimiittumi, taannalu nivinngaatiterneqarpoq 2. september.

NORTHERN PERIPHERY PROGRAMME: DESTINATION VIKINGS 2003-2006

(avannaani avinngarusimasunut tunngatillugu pilersaarut: Ornitassaq vikinngit 2003-2006)

Narsaq Tourist Office aamma Narsap katersugaasivia Nunatsinniit kisiartaallutik qallunaatsiaqarfusimasut allanngutsaalineqarnissaannut saqqumilaartinneqarnissaannullu pilersaarummut qinnuteqaataat akuersissutigineqarsimavoq EU-p aningaasalersugaata taassuma ataani.

Siunertarineqarpoq ”nioqputissap ilisarnaataata” Viking-p saqqumilaartinneqarnissaa nunani killerni avannarlerni tamani – katersugaasiviit, takornariartitsisut ilisimasallillu allat akornanni attaveqaqatigiinnermik ineriartortitsineq pilersitsinissarlu kiisalu qallunaatsiaqarfusimasuni neqeroorutit pitsaassusiisa qaffassarneqarnissaat. Aammattaaq kissaatigineqarpoq najugaqavissut kaaviaartitaasa qaffanneqarnissaat suliffinnillu amerlanerusunik pilersitsinisaq.

Nunat arfinillit peqataapput: Island, Orkney øerne, Shetlandsøerne, Skotland, Sverige, Savalimmiut, Norge aamma Danmark. Taakku saniatigut aningaasaliisut suleqateqarput Isle of Man-imik aamma Newfoundland, Canada.

Pilersaarutitut aningaasartuutit 40 %-ii EU-p aningaasalersorpaat, aningaasartuutit allat matussutissaannik aningaasaateqarfinneersuupput avataaniiluunniit tapiissutaallutik.

Narsap katersugaasiviata taamaalilluta kiisami qallunaatsiaat naasorissaasoqarfigisimasaata iluarsarneqarnera ersarissarneqarnerlu inaarsartussanngorpaa, qallunaatsiaat illukuat nalinginnaanngitsoq Narsap qiterpaaniittoq. Suliaq tamanna aallartinneqarpoq 1993-miilli, unitsiinarneqarsimallunili aningaasassaaleqineq pissutigalugu. Maanna 2003-mi aallarteqqissaagut. Illukunik suliaqarnerup saniatigut pilersaarutigineqarpoq illukoqarfimmiit tassanga nassaat saqqummersinneqarnissaat, taakku NKA-mi toqqortaatigineqarsimapput, pitsaanerusumik takusaasut periarfissaqalissapput kiisalu pitsaanerusumik tuniniaanermut atortut pissarsiarineqassapput (websites (nittartagaq) aamma quppersakkat).

NAQITERTITAT ATUAGASSIALLU

”Narsap oqaluffia ukiuni 75-ni”

Narsap oqaluffiata oqaluttuassartaa nammineq naqitaq, oktober. overass. Rakel Lyberth aamma immikkoortoqarfimmi pisortaq Preben Lind Jensen Kultureqarnermut sunngiffimmullu immikkoortoqarfimmeersut naqitertitaq suliarineqarnerani annertoorsuarmik suleqataapput.

”Kalaallit Nunaat qajaqanngitsoq” ilanngunneqarpoq atuagassiami Danske Museer nr. 2-3, 2002. Egtved museumimi sullissinermut tunngasunik aqqissuusinermi.

”Grønlandske haver” (kalaallit naatsiivii), ilimagineqarpoq Suluk nr.3, 2003 ilanngunneqassasoq. Kalaallit naatsiivii pillugit.

ANINGAASAT

Katersugaasiviup ingerlanneqarnera Narsap Kommunianit aningaasalersorneqarpoq katersugaasiviup akuerisaasutut Namminersornerullutik Oqartussanit tapiissutaannik. Narsap Kommuniata naatsorsuutaani bloktilskudi naatsorsuuserinermi periuseq patsisigalugu ilanngunneqarsimangilaq.

Inaarutaasumik naatsorsuutini atornerqarsimapput kr. 914.250,-. Aningaasaateqarfinit aningaasat pissarsiat pilersaarutinut atugassanngorlugit nalunaaqutserneqartarput Narsap Kommuniani aningaasaqarnermut pisortap akuersineratigut, kiisalu inissinneqartarlutik kontonut inissiiviugallartartunut kontop 56-02 ataani.

Aningaasaateqarfinit ilassutinillu aningaasaliissutit

Egtved kommunip katersugaasiviani paasissutissiinitsinnut Knud Højgaards fondimit kr. 12.000,- tapiiffigitippugut.

Namminersornerullutik Oqartussat Iisimatusarnermut aningaasaateqarfianit kr. 35.000,- naatsiiviit pillugit pilersaarummut tapiissutigineqarsimapput.

Nordisk Kulturfondimiit kr. 94.000,- naatsiiviit pillugit pilersaarummut aningaasaliissutigineqarsimapput – pilersaarutip naammassineqarnerani akiliutigineqarumaarput.

Henrik Lundip illuani innaallagissap aqquataasa allanngortinnerinut kr. 38.000,- Illunik eqqissisimatitsinissamut siunnersuisoqatigiinniit tapiissutigineqarsimapput.

Aningaasaliisut allat:

Katersugaasivik inuppasuarnit illoqarfimmeersunit inoroorsaarfigineqarluartarpoq, inunnit ataasiakkaanit namminersortumillu suliffiutilinnit. Aaqquissuussisarnitsinnut pinik assigiinngitsunik aningaasanillu pissarsigajuttarpuq. Kiisalu illoqarfimmi peqatigiiffiit nammineq piumassutsimik sullissilluartarput. 2002-mi Aasaq 2002 aaqquissuussinitsinni Hvide Korsit Grønne Båndillu annertungaartumik sullissippat. Qutsaviginiarpagut Jensigne Simonsen, Sebulon Poulsen aamma Judithe Mathæussen.

SILLIMMASIINERIT

Katersugaasivik sillimmaserneqarsimavoq sillimmasiisarfimmi Kommunernes Gensidige Forsikringsselskabimi.

Sillimmasiussat ukiut siuliisut agguataarneqarsimapput annikitsuinnarmik iluarsiivigalugit.

ILUARSAASSINEQ ASERFALLATSAALIUNERLU

Henrik aamma Malene Lundip illuani innaallagissap aqquataanik sulineq: Ullumikkumut naleqquttumik allannguisoqarpoq kiisalu ikkussukkat ikuallajaatsut illup iluani tamani suliarineqarlutik. Illumi tassani pujoorfik iluarsaanneqarsimavoq, igalaat assiaqutaat iluarsineqarsimapput qiversartullu taarserneqarsimallutik. Kiassaatiip uunnaavittaa taarserneqarsimavoq. Kiisalu naatsiivik nutaanik matulerneqarsimalluni.

A-34-mi atisaasivik ilisivilersorneqarsimavoq, nivinngaavilerneqarsimavoq ineerannguaq initunerulersillugu atoruminarnerulersillugulu.

Kalaallit illuata matua inisseqqilluarneqarqissimavoq issutaatalu ilaa taarserneqarsimallutik. Ujaqqat qarmat akuttunngitsumik makittarissineqartarput.

Atuakkanik atorniartarfiup silataani aqqusinermut saamisumi allagarsiiivilisioqarsimavoq, paasissutissanik assigiinngitsunik atuakkanik atorniartarfimmi immikkut saqqummersitanik nittarsaasoqartarluni.

B-84-mi allaffiup igalaavi (silataat) qalipanneqarsimapput iluilu lakkerneqarsimallutik. Silaannarissaat perusuersartarfimmiittoq taarserneqarsimavoq.

PEQUTIT ATORTULLU

Katersugaasivik nalinginnaasunik allaffimmut pequteqarpoq qarasaasiaqarlunilu.

Assinik seqersittakkanik kaavitittagaq pigineqarpoq kiisalu kassettebåndoptagereqarluni mikisumillu immiussissuteqarluni.

2002-mi pigisassiat annertunerusut:

Assiliivik digital – Kultureqarnermut Sunngiffimmullu immikkoortoqarfillu atortarparput.

Immikkut saqqummersitsinermi nivinngaaviit minnerit pissarsiarineqarsimapput.

Saqqummersitakkianut poortuutit timmisartukkoorutit pissarsiarineqarsimapput.

Allattoq: Rie Oldenburg, maj 2003.

Assit:

Kalaallisoornera: Jens Karlsen